

Evaluarea inițială-punct de pornire în actul educativ-probe aplicate, constatări și măsuri

*Prof. Alexandru Mihaela
Școala Gim. „Ghe. Lazăr”-GPN,„Pinocchio”
Slobozia-Ialomîța*

Dupa modul de integrare a actului evaluativ in desfasurarea procesului de invatamant si dupa nivelul la care se realizeaza, distingem mai multe forme sau tipuri de evaluare: evaluare initiala(predictivă), evaluare continua (formativa) si evaluare cumulativa (sumativa).

Evaluarea initiala se efectueaza la inceputul anului scolar, la integrarea copilului in grupa sau la inceputul unui program de instruire. Ea realizeaza in primul rand functiade constatare, permitand cunoasterea nivelului de dezvoltare cognitiva, interese, cunostinte anterioare, deprinderi intelectuale dar, si functia de predictie, sugerand strategii adecvate, care sa permita copilului obtinerea performantei.Fiecare educatoare are stilul sau de aplicare a teoriei evaluarii, rezultat din modul de combinare a cerintelor, formelor, obiectivelor, metodelor, etapelor, particularitatilor grupei si activitatilor, experientei acumulate.

Evaluarea initială (predictivă) apreciază gradul în care acestia vor putea asimila noua unitate didactică sau vor putea aborda un nou program de instruire superior celui anterior.

Ea se adresează cu precădere educatoarei, care are posibilitatea să constate situatia de plecare, pe baza căreia se vor putea „clădi” viitoarele notiuni-descoperirea conceptiilor, aprecierea calității operatiilor gândirii, , etc.Pentru ca individul să fie pregătit pentru a se adapta la o lume în schimbare”educatia trebuie organizată în jurul a patru tipuri fundamentale de învățare,care pe parcursul vietii constituie pilonii cunoasterii;a învăța să stii,ceea ce înseamnă dobândirea cunoasterii; a învăța să faci,astfel încât individul să intre în relatie cu mediul înconjurător; a învăța să trăiesti împreună cu alții, pentru a coopera cu alte persoane, participând la activitățile umane;a învăța să fii, un element important ce rezultă din primele trei.”(J.Delors). Această viziune asupra educatiei, determină o regândire a procesului instructiv educative si al activităților sale specifice: predarea-învățarea-evaluarea.Scoala traditională a fost centrată exclusiv pe a învăța să stii, iar evaluarea a constituit un demers de verificare si măsurare a cunostintelor elevilor.

Astăzi, demersul didactic se axează pe formarea la elevi a unor competente, care sunt ansambluri structurate pe cunostinte și deprinderi dobândite prin învățare. Acestea permit identificarea și rezolvarea în contexte diverse a unor probleme caracteristice unui anumit domeniu al cunoașterii. Direcțiile actuale de restructurare a procesului evaluativ promovează nu doar aspectul informativ/instructiv a eficienței procesului didactic ci și pe cel formativ-educativ. În acest context este necesar a evalua aspecte legate de toate laturile educației pentru a avea o viziune unitară asupra dezvoltării personalității prescolarului. Copilul este o ființă activă, cu o lume proprie. Pentru a-l putea influența optim, educatoarea are menirea să redescopere mereu copilul în dinamica ipostazelor inedite ale individualității sale.

Evaluarea are rolul de a regla permanent și a forma în spiritul unor decizii realiste atât cu privire la curriculum cât și cu privire la resursele umane implicate. Importanța acesteia este cu atât mai mare, cu cât este cunoscut faptul că „este mai ușor să previi decât să vindecii”. Astfel, și în cadrul procesului de evaluare prevenirea prin controlul sau monitorizarea permanentă a nivelului de reușită a elevului pot contribui la intervenții și decizii pertinente și prompte din partea educatoarei.

O evaluare inițială, urmată de o evaluare continuă constituie un autentic instrument de lucru al educatoarei, cu ajutorul căruia se perfecționează activitatea pusă în beneficiul educației prescolarilor.

Fiind un proces multidimensional, se pot identifica, în funcție de criteriile alese, mai multe strategii/tipuri de evaluare:

1. Din punct de vedere al **situațiilor de evaluare**, putem identifica două strategii:

◆ *evaluare realizată în circumstanțe obișnuite*, bazată pe observarea activității elevilor;

◆ *evaluare specifică*, realizată în condiții special create ce presupune elaborarea și aplicarea unor probe, partenerii angajați în proces fiind conștienți de importanța demersurilor de verificare și apreciere întreprinse;

2. După **funcția dominantă** îndeplinită, putem identifica două strategii:◆ *evaluare diagnostică* (se realizează o diagnoză descriptivă ce constă în localizarea lacunelor și erorilor în cunoștințe și abilități dar și a “punctelor forte” și o diagnoză etiologică care relevă cauzele care au generat neajunsurile constatate);

◆ *evaluare predictivă* prin care se urmărește prognozarea gradului în care elevii vor putea să răspundă pe viitor unui program de instruire;

3. După **modul în care se integrează în desfășurarea procesului didactic**, putem identifica trei strategii:

◆ *evaluare inițială*, realizată la începutul demersurilor instructiv-educative, pentru a stabili nivelul la care se situează elevii;

◆ *evaluare formativă*, care însoțește întregul parcurs didactic, organizând verificări sistematice în rândul tuturor elevilor din toată materia;

◆ *evaluarea sumativă*, care se realizează de obicei, la sfârșitul unei perioade mai lungi de instruire;

Prezentăm în continuare a analiză comparativă a celor trei strategii de evaluare, urmărind criteriile: scopul, principiul temporalității, obiectul, funcțiile, modalitățile de realizare, avantajele, dezavantajele și notarea:

➤ **SCOPUL URMARIT**

- Evaluarea inițială:
 - identifică nivelul achizițiilor inițiale ale elevilor în termeni de cunoștințe, competențe și abilități, în scopul asigurării premiselor atingerii obiectivelor propuse pentru etapa imediat următoare;
 - “este indispensabilă pentru a stabili dacă subiecții dispun de pregătirea necesare creării de premise favorabile unei noi învățări” (Ioan Cerghit, 2002).
- Evaluarea formativă:
 - urmărește dacă obiectivele concrete propuse au fost atinse și permite continuarea demersului pedagogic spre obiective mai complexe; “Unicul scop al evaluării formative este să identifice situațiile în care întâmpină elevul o dificultate, în ce constă aceasta și să-l informeze” (De Landsheere, 1975), atât pe el cât și pe profesor.
- Evaluarea sumativă:
 - stabilește gradul în care au fost atinse finalitățile generale propuse (fie dobândirea unei atitudini sau a unei capacități), comparându-i pe elevi între ei (interpretare normativă), ori comparând performanțele manifestate de fiecare cu performanțele așteptate (interpretarea criterială).

➤ **PRINCIPIUL TEMPORALITATII**

- Evaluarea inițială:
 - se efectuează la începutul unui program de instruire (ciclu de învățământ, an școlar, semestru, începutul unui capitol și chiar al unei lecții).
- Evaluarea formativă:
 - axată pe proces și internă, se face pe parcursul învățării;
 - frecventă, la sfârșitul fiecărei unități de studiu.
- Evaluarea sumativă:
 - este finală și de regulă externă, având loc după învățare;
 - regrupează mai multe unități de studiu, face bilanțul.

➤ **OBIECTUL EVALUARII**

- Evaluarea inițială:
 - este interesată de “acele cunoștințe și capacități care reprezintă premise pentru asimilarea noilor conținuturi și formarea altor competențe” (I. T. Radu), premise “cognitive și atitudinale” capacități, interese, motivații), necesare integrării în activitatea următoare.
- Evaluarea formativă:
 - vizează cunoștințele, competențele și metodologiile în raport cu o normă prestabilită, dar și cu o sarcină mai complexă de învățări ulterioare despre care elevul își face o reprezentare” (I. T. Radu);
 - se extinde și asupra procesului realizat.
- Evaluarea sumativă:
 - “se concentrează mai ales asupra elementelor de permanență ale aplicării unor cunoștințe de bază, ale demonstrării unor abilități importante dobândite de elevi într-o perioadă mai lungă de instruire” (S.N.E.E.)

➤ **FUNCTII INDEPLINITE**

- Evaluarea inițială:
 - funcție diagnostică;
 - funcție prognostică.

- Evaluarea formativă:
 - “funcție de constatare a rezultatelor și de sprijinire continuă a elevilor” (I.T.Radu);
 - funcție de feed-back;
 - funcție de corectare a greșelilor și ameliorare și reglare a procesului;
 - funcție motivațională.
- Evaluarea sumativă:
 - funcție de constatare și verificare a rezultatelor;
 - funcție de clasificare;
 - funcția de comunicare a rezultatelor;
 - funcție de certificare a nivelului de cunoștințe și abilități;
 - funcție de selecție;
 - funcție de orientare școlară și profesională.

➤ MODALITATI DE REALIZARE

- Evaluarea inițială:
 - harta conceptuală;
 - investigația;
 - chestionarul;
 - testele.
- Evaluarea formativă:
 - observare curentă a comportamentului școlar al elevului;
 - fișe de lucru;
 - examinări orale;
 - tehnica 3-2-1;
 - metode R.A.I.;
 - probe de autoevaluare.
- Evaluarea sumativă:
 - examene (susținute prin rezolvarea unor probe scrise, orale sau practice);
 - portofoliul;
 - proiectul.